

รอบรู้การศึกษา

edusiamrath@gmail.com

รำโทนกันทรวิชัย มมส.สร้างสัมพันธ์คนสูงวัย

เมื่อเร็วๆ นี้ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และ กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) จัดโครงการหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน : โครงการเผยแพร่เพื่ออนุรักษ์องค์ความรู้รำโทนกันทรวิชัย ณ วัดเจริญผล ต.ท่าขอนยาง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม โดยมี ชาวชุมชนท่าขอนยางเข้าร่วมกว่า 50 คน เพื่อ ต่อยอดผลงานวิจัย “รำโทนกันทรวิชัย” ให้กับ ชุมชนผู้สูงอายุวัดเจริญผล ต.ท่าขอนยาง และ เพื่อสร้างความร่วมมือทางวิชาการ วัฒนธรรม ดนตรีกับชุมชน

อาจารย์ศพรณ พันธ์ศรี สาขาดุริยางคศิลป์ไทย ผู้รับผิดชอบโครงการ บอกว่ารำโทนเป็นการแสดงพื้นบ้านที่พัฒนามาจากรำวงกลางบ้านแรกเริ่มเป็นการละเล่นทางวัฒนธรรมของคนภาคกลาง มีการแต่งเพลง รำโทนขึ้นตามท้องถิ่นต่างๆ เนื้อเพลงบรรยายความรักพื้นฐาน สอดแทรกวัฒนธรรมประเพณีเข้าไว้อย่างลึกซึ้ง ประชาชนนำเนื้อร้องมาใส่ทำรำ เน้นความสนุก

สนานและการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติของสังคมเป็นหลัก เพลงรำโทนเป็นเพลงพื้นบ้านที่ใหม่ที่สด การรำ การเล่น สนุกสนานเป็นต้นแบบแห่งการร่วมาตฐานของกรมศิลปากร

“สำหรับโครงการเผยแพร่เพื่ออนุรักษ์องค์ความรู้รำโทนกันทรวิชัย นี้ เป็นการต่อยอดจากโครงการอนุรักษ์รำโทนกันทรวิชัย ซึ่งเป็นงานวิจัยของ ผศ.ดร.คมกริช การินทร์ เริ่มต้นโดยกลุ่มชาวบ้านโคกพระ หมู่ที่ 3 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย ชาวบ้านยังคงอนุรักษ์รำโทนไว้เป็นอย่างดี โดยมีการละเล่นทุกปีในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์โดยชาวบ้านที่รำโทนโดยส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ มีเพลงประจำ อาทิ เพลงไหว้ครู เพลงหลวงพ่พระพุทธรูปเมือง เพลงเมืองคันธา เพลงกันทรวิชัย เพลงบ้านเรา เพลงยามเย็น เพลงรูปหล่อ เพลงแสงจันทร์ และ เพลงลาการรำโทนเป็นการรำคู่ เกี่ยวพราสารีกัน ระหว่างชายและหญิง เป็นการรำที่ใช้กระบวนการใช้ร่างกายในการรำที่สมบูรณ์ มีการใช้ทุก

อวัยวะทุกส่วนของร่างกายในการรำอย่างครบถ้วน”

อาจารย์ศพรณ บอกด้วยว่า นอกจากการออกกำลังกายแล้ว ยังมีเรื่องของคุณค่าความเป็นไทย เพราะเพลงที่ใช้ในการรำโทนเป็น

เอี่ยมจิตร พาเทพ

เพลงที่มีเนื้อร้องภาษาไทยฟังแล้วติดหูและจำง่าย และก่อนจะรำมักแสดงก็ต้องทำความเคารพกันโดยการไหว้ซึ่งกันและกัน เพื่อแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ทำรำเป็นแบบพื้นฐานไม่ยากจนเกินไป เพลงก็มีความสนุกสนานจำง่าย

และเมื่อรำเสร็จก็ต้องทำความเคารพผู้รำของตัวเอง ก่อนจะออกจากรำวงโดยการไหว้ เป็นการสอนวัฒนธรรมไทยให้ได้รับรู้ไปในตัว ส่วนอีกด้านหนึ่ง รำโทนมีคุณค่าความบันเทิงแบบไทยรำวง เป็นการรำแบบคู่ชายและหญิง เดินคู่กันเป็นรำวงขนาดใหญ่-เล็ก แล้วแต่จำนวนผู้รำและสถานที่

“เอี่ยมจิตร พาเทพ” ชาวชุมชนท่าขอนยางที่มาร่วมฝึกรำโทน บอกว่า ชุมชนของเราไม่มีเอกลักษณ์รำโทน เคยได้ยินแต่ชื่อ ไม่เคยมีใครนำมาใช้แสดงละเล่น โครงการที่อาจารย์นำ

มาให้ชุมชนเราฝึกรำ ถือเป็นสิ่งที่ดีทำให้ชุมชน เราได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของการรำโทน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของทางภาคกลาง เนื่องจากชุมชนท่าขอนยางเราปัจจุบัน มีผู้คนอพยพมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงเป็นการได้พบปะกับกลุ่มเพื่อนๆ ผู้สูงวัยด้วยกัน ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสนุกสนานแบ่งปันรอยยิ้มซึ่งกันและกัน คงเป็นกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันของคนแก่ๆ อย่างเรา